

Un Tomb

Masquefa - Novembre

CONEIX LA NOSTRA HISTÒRIA

ELS AIXECAMENTS REIALISTES A MASQUEFA (1822-1823)

L'any 1820, s'inicia un període de tres anys conegut històricament com a "Trienni liberal", fou el primer assaig pràctic d'implantació d'un règim liberal i l'inici d'un procés reformista i d'una dinàmica social de polarització política al seu voltant.

El projecte liberal recollia esperances múltiples entre sectors socials diversos i fins i tot contraposats per una banda la burgesia que estava desitjosa d'accedir al poder polític, a la propietat de la terra i a incidir en les decisions de l'estat. Per altre banda els pagesos que pensaven que en traurien profit de la desamortització de la terra promesa pels liberals i confiaven en l'abolició dels drets senyorials.

Els pagesos de Masquefa, Gelida i Lavern (Subirats), ja havien pres consciència que calia anar cap a un nou sistema que elimines les feixugues carregues feudals. L'any 1816 elaboraren un memorial conjunt adreçat al rei Ferran VII i després al Consell de Castella, en que es negaven a pagar els drets senyorials i es queixaven de " una multitud infinita de prestaciones de toda classe a que esta sujeto el infeliz labrador con increíble daño de la agricultura: tasca, jova, herrería, quístia, derecho de traín, acaptas, que son las que actualmente se conservan en vuestro corregimiento de Vilafranca (...). No som otra cosa que restos del antiguo derecho feudal, funestos a la agricultura, que oprimen a no dexarla medrar i prosperar, como prosperaria seguramente libre del enorme peso de tantos gravámenes (...). Aquesta presa de consciència de la seva situació, considerada paradigmàtica dins del camp català no tingué resposta per part de les autoritats ja que la presidència del Consell de Castella estava en mans del duc de l'Infantado un dels majors terratinents d'Espanya i el tema fou arxivat.

Malgrat aquesta conscienciació, la implantació el regim liberal ben aviat es va veure aturat per l'enfrontament amb els sectors privilegiats, essencialment la noblesa i l'Església, el paper dels rectors de les parròquies va ser determinant per la configuració d'una oposició molt heterogènia en favor del poder absolut del rei i en contra de les reformes a la qual s'hi van afegir altres sectors socials als quals les reformes liberals no havia beneficiat, alguns menestrals i sobretot molts pagesos pobres (petits propietaris, rabassaires i parcers) i jornalers agrícoles descontents i desenganyats per la desatenció governamental a les seves propostes.

La majoria dels pagesos no van beneficiar-se de les primeres desamortitzacions, la terra desamortitzada només la podien comprar els pagesos rics i els burgesos de les zones urbanes, la lentitud de l'abolició dels drets senyorials desacreditava al règim liberal, el delme no s'abolirà del tot, només la meitat, i el nou impost de consums, en metàl·lic en lloc d'espècies perjudicava als pagesos mes pobres, a mes cal afegir una conjuntura de crisi agrícola i males collites aprofitat pels capellans mes "ultres" que ho consideraven un càstig de deu per haver iniciat aquestes reformes que perjudicaven als privilegis de l'Església.

Així doncs en les zones rurals que vivien bàsicament de l'agricultura com Masquefa no ens ha d'estranyar que alguns elements s'afegissin a les primeres partides "realistes" (en favor del poder absolut del rei) que es mobilitzen i s'aixequen contra el govern liberal a l'Alt Urgell, concretament sabem que només a Piera s'hi van afegir 200 homes, una xifra altíssima si tenim en compte el cens de l'època, l'any 1822 sabem que un milicià

liberal de Barcelona va morir a Masquefa en un enfrontament armat. En aquest context de revolta el terme de Masquefa viurà un dels episodis més rellevants de la comarca de l'Anoia quan el govern liberal està decidit a acabar amb els elements subversius dels aixecaments realistes, el 24 de febrer de 1823, al terme de Masquefa a l'indret de la Beguda Alta a prop de Can Parellada, conjuntament amb altres seglars foren detinguts i afusellats tres sacerdots. Eren mossèn Bonaventura Alsina, natural de Calella i rector de Vallbona. Mossèn Tomàs Bonet, natural d'Olot i vicari de Piera i el doctor Marià Homet, natural de Sabadell, de 55 anys i degà de l'arxiprestat de Piera i rector des de l'any 1814. Abans de morir va animar els seus companys dient-los: que en poder de Rotten(brigadier dels miquelets que els van capturar) hi podrien tenir els seus cossos, però les nostres animes pujaran al cel. Els seus cossos no es pogueren enterrar durant 15 dies com escarment públic. Al govern liberal no li serviran de res aquestes mesures repressives, les partides absolutistes embrió de les guerres carlines s'encoratgen cada cop més pels suports interns que tenen un important agent en la pròpia monarquia, ja que el rei es veu animat a frenar les reformes i sobretot s'imposa una oposició externa que culminarà amb l'entrada a Espanya d'un contingent de tropes conegut com els Cent Mil Fills de Sant Lluís el 7 d'abril de 1823 per tal de liquidar el règim liberal.

Xavier Pérez Fornés

Bibliografia:

AA.VV: " Història de la Catalunya Contemporània". Ed. Pòrtic 1999
AA.VV: " Història de Piera". Ed. Pagès.1999
Termens i Graells, M. " Història de l'Anoia". Vol II.
Diario Constitucional de Barcelona, 57 (26 de febrer de 1823)